

**LIETUVOS VALSTIEČIŲ
IR ŽALIŲJŲ SAJUNGA**

*GIRDIME ŽMONES,
RANDAME GERIAUSIUS SPRENDIMUS,
NEBIJOME PRIPAŽINTI IR TAISYTI KLAIDAS*

STASYS TUMĖNAS

**DARBŲ ATASKAITA ŠIAULIEČIAMS
(„AUŠROS“ APYGARDA)**

2016–2020

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sajungos pirmininkas Ramūnas Karbauskis

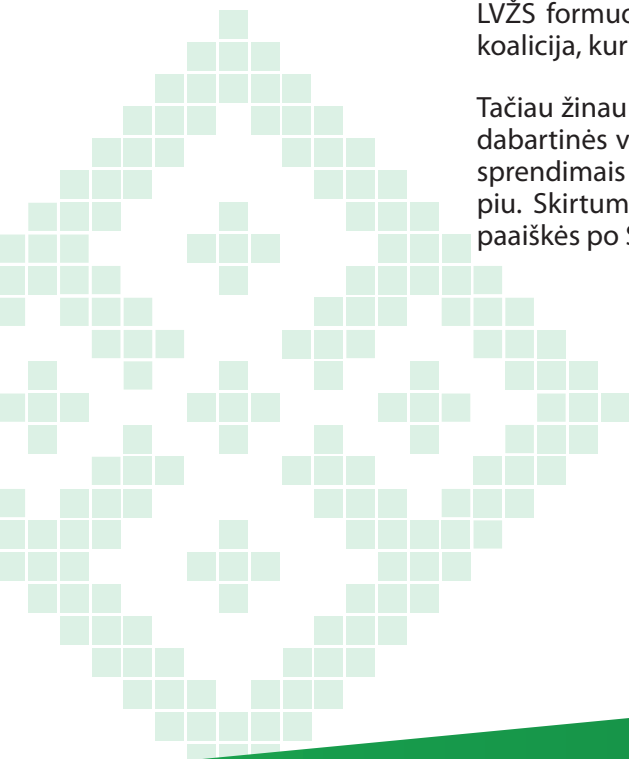

Visos Seimo kadencijos metu stengiamės pateisinti Lietuvos žmonių lūkesčius ir tai dar kartą įrodėme užklupus pandemijos sunkumams. Mes sąžiningai, nuosekliai ir ryžtingai priiminėjome sprendimus, kurių rezultatus matome jau šiandien – su COVID-19 iššūkiu žmonių sveikatai Lietuva susitvarkė ir yra viena iš geriausiai užkardžiusių ligos plitimą valstybių. Praėjus keliems karantino mėnesiams visuomenės tyrimai parodė, kaip sparčiai auga vartotojų pasitikėjimas Lietuvoje. Tai patvirtina mūsų sėkmę kovojant su ekonominėmis negandomis – žmonės jaučiasi užtikrinti dėl savo ekonominės ateities ir pasitiki valstybe.

Esu dėkingas visiems Lietuvos žmonėms, kurie mus palaiko, LVŽS frakcijai Seime, Vyriausybei, koalicijos partneriams, kad priėmėme visus būtinus įstatymus, atlaikėme opozicijos bandymus destabilizuoti situaciją, susijusią su COVID-19 grėsmėmis žmonių sveikatai ir ekonomikai. Taip pat už darnų darbą dėkoju Jūsų vienmandatėje apygardoje rinktam Seimo nariui **Stasiui Tumėnui**.

Mes ir toliau griausime mitus, kuriuos apie mus visus šiuos metus kūrė opozicija su ją remiančiomis interesų grupėmis, nes puikiai suprantame, kad vienintelė reali alternatyva LVŽS formuojamai koalicijai kitoje Seimo kadencijoje yra koalicija, kurią formuotų konservatoriai.

Tačiau žinau viena – dabar žmonės galės lengvai palyginti dabartinės valdžios sprendimus su konservatorių valdžios sprendimais 2009–2010 metų ekonominės krizės laikotarpiu. Skirtumai per daug akivaizdūs, o ką Tauta pasirinks, paaiškės po Seimo rinkimų.

Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis

Mūsų ketverių metų darbai paklojo pagrindą, nuo kurio atsispyrę lengviau įveikiame šiandieninius sunkumus. Per praėjusius kelerius metus ši Vyriausybė, kitaip nei ankstesnės, sukaupe valstybės finansų rezervą, kuris sudarė beveik 1 milijardą ir 400 milijonų eurų. Dabar šis rezervas skiriamas viruso sukeltoms pasekmėms mažinti. Galiu užtikrintai pasakyti – atsakingai taupyti visų Lietuvos mokesčių mokėtojų pinigai sudarė sąlygas sėkmingai suvaldyti pirmąją COVID-19 bangą. Lietuvos BVP per paskutinius metus sparčiai augo. Visus 17-osios Vyriausybės darbo metus rūpinomės pažeidžiamiausiomis visuomenės grupėmis. Nuoširdžiai dėjuojame, kad mums pavyko investuoti į šeimų gerovę, vaiko pinigus, užtikrinti atlyginimų augimą, kelti pensijas, padėti sunkiai besiverčiantiems. Su LVŽS komanda esame pasirengę ir toliau savo kasdieniu darbu siekti konkrečių rezultatų, kad mūsų žmonės gyventų oriai ir jaustųsi užtikrinti stiprioje bei sąžiningoje Lietuvoje.

Lietuvos Respublikos Seimo narys Stasys Tumėnas

PAGRINDINĖS PAREIGOS IR VEIKLOS SEIME 2016–2020 METAIS:

Seimo komitetuose

Nuo 2017-02-17 Kultūros komiteto narys

2016-11-16–2017-02-16 Žmogaus teisių komiteto narys

Seimo komisijose

Nuo 2017-01-18 Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininko pavaduotojas

Nuo 2018-11-15 Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos narys

2017-06-21–2018-11-15 Valstybės istorinės atminties komisijos narys

Seimo frakcijose

2016-11-14 Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos narys

ASMENINIAI DARBAI

Parlamentinėse grupėse

Laikinoji grupė „Už šeimą“, narys
Laikinoji Šiaulių krašto bičiulių grupė, pirmininkas
Laikinoji grupė „Už tautų Europą“, narys
Laikinoji Etninės kultūros grupė, pirmininko pavaduotojas
Laikinoji Mykolo Romerio grupė, narys
Tarpparlamentinių ryšių su Armėnijos Respublika grupė, narys
Tarpparlamentinių ryšių su Šventuoju Sostu grupė, narys
Tarpparlamentinių ryšių su Liuksemburgo Didžiąja Hercogyste grupė, narys

Laikas bėgo greitai, bet prasmingai. Žvilgsnis į kadencijos darbus ir veiklas 2016–2020 metais

Mieli šiauliečiai, Šiaulių „Aušros“ rinkimų apygardos rinkėjai,

Laikas nenumaldomai bėga greitai. Atėjo metas nukreipti žvilgsnį į mano darbą ir veiklas LR Seime. Nuoširdžiai dėkoju Jums, mano rinkėjams, už pasitikėjimą ir galimybę dirbti Jums ir Lietuvai Lietuvos Respublikos Seime 2016–2020 metais. Jūs 2016 metais išrinkote mane vienmandatėje „Aušros“ rinkimų apygardoje Nr. 25, leidusioje man pateisinti Jūsų lūkesčius, dirbti kiekvienam žmogui, Šiaulių miestui ir kraštui, visai Lietuvai ir Pasaulio lietuvių bendruomenei. Tikuosi, Jūsų nenuvyliau.

2016 m. Jums, rinkėjams, sakiau: „Mano valstybė – tai valstybė be dvejopų standartų, kur visi gyventojai lygūs kasdien, o ne tik prieš rinkimus. Mano valstybė – dėlionė, kurios dalys: socialinis teisingumas, nuovokumas, geopolitinės situacijos jautimas, neiškraipyti teisiniai pagrindai, atsakomybė, pagarba visiems žmonėms, kuriantiems dabartį ir vertinantiems istorinę krašto atmintį.“

Šiandien – 2020-aisiais metais – aš drąsiai ir savikritiškai sakau, kad dėl tokios valstybės aš ir dirbau šiuos ketverius metus, tesėjau Jums duotus pažadus, sąžiningai ir atsakingai dirbau vardan Jūsų, Šiaulių miesto, Šiaulių krašto, Lietu-

Gerbiu ir vertinu kiekvieną Lietuvos pilietį

vos. Daug ką pavyko padaryti, nors būta nemažai iššūkių, situacijų ir aplinkybių, kurios patikrina žmogų, politiką, pilietį.

Jūs žinote, kas ir kaip vyko, nes skaitėte mano kasmėnesinius Naujienlaiškius-ataskaitas, kurie turėjo Jums atskleisti ne tik mano veiklos barus, bet mūsų valstybės politinę, ekonominę, kultūrinę, socialinę, intelektualinę, emocinę situaciją. Todėl šioje savo veiklos Seime 2016–2020 metais ataskaitoje aš *priminsiu* tik kai kuriuos savo darbus, neabejodamas Jūsų atmintimi, nuovoka ir sąmoningumu.

Visada malonu bendrauti su lietuvių kalbą, kultūrą, švietimą vertinančiais piliečiais

LRS narį dr. STASĮ TUMĖNĄ kalbina dr. NERIJUS BRAZUSKAS.

Ar nenusivylėte darbu Seime ir politine kultūra, ar pritartumėte Prezidentui Gitanui Nausėdai, pažymėjusiam, kad politinės atsakomybės kartelę nuleidome labai žemai?

S. T. Darbu Seime nenusivyliau – jis buvo nelengvas, įtemptas, dažnai sudėtingas. Reikėjo ieškoti, aiškintis, analizuoti, rasti sprendimus. Vieni dalykai pasisekė geriau, kiti, pavyzdžiui, švietimo srities reformos, pasisekė blogiau, liko neišspręstų problemų ir siekiamybių.

Nuvylė dar labai gabi situacija, kai tavo idėjoms nepritaria ma tik todėl, kad jas pasiūlė oponentas. Gal todėl, kad niekada nebuvo jokios partijos „sąrašinis“ narys, to niekada nesupratau ir, matyt, nesuprasiu. Man artimesni prezidento Gitano Nausėdos metinio pranešimo metu pasakyti žodžiai, kad „Gerovės valstybė prasideda ne nuo ekonominių ir socialinių rodiklių. Ji prasideda nuo pagarbos, tarpusavio pasitikėjimo, atsakomybės už bendrą interesą ir pagalbos vienas kitam.“ Toks ir stengiausi būti dirbdamas LR Seime visą praeitą kadenciją.

Šiaulių r. Voveriškių mokykloje gyva istorinė atmintis

ASMENINIAI DARBAI

Politologai nuolat prognozavo ir trimitavo, kad Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) frakcija iširs, nepatyrę politikai išsibėgios, kitus pervilios seni politikos vilkai, tačiau taip neatsitiko, nors pavienių atsiskyrimų būta. Kas lėmė frakcijos vienybę ir tvirtybę?

S. T. LVŽS, sakyčiau, sėkmės ir neblogo piliečių vertinimo susilaukė dėl nuoseklaus savo programos laikymosi, nesiblašymo. Visą kadenciją rūpinomės, kad didėtų senjorų gaunamos pensijos. Buvo padidintas pensijos bazinis dydis. Sakoma, kad žmonių atmintis „trumpa“. Jau ne visi ir prisimena, kad nė viena partija, nė viena Vyriausybė daug metų nekėlė pensijų, tik „V. Blinkevičiūtės laikais“ ji paskutinį kartą didėjo berods 5 litais (tai mažiau negu 2 eurai...).

LVŽS pasirūpino, kad vidutinė senatvės pensija 2017 metais padidėjo 35 eurai (lyginant su 2016 metais) ir pasiekė 301 eurą. Panašiai pensijos augo ir toliau. 2018 m. rugsėjo mėnesį vidutinė senatvės pensija jau buvo 318 eurų. Nors kiekvienam sen-

toriui tas ūgtelėjimas šiek tiek skirtingas, tačiau papildomi 40 ar 60 eurų per dvejus metus – seniai girdėtas pagerėjimas. Nuo 2019 m. sausio pensijos padidėjo 7,5 proc., taigi kiekvienas senjoras sulaukė dar 20–40 eurų didesnės pensijos.

Galvodami apie pensininkus, ne ką mažiau dėmesio skyrėme ir jaunoms šeimoms. 2017 metais įvedėme vaiko pinigus – už kiekvieną vaiką valstybė kas mėnesį mokėjo po 50 eurų, dabar tą išmoką dar padidinome. Šiuo metu tokia finansinė parama skiriama apie 500 tūkst. vaikų, kai anksčiau dėl papildomojo neapmokestinamojo pajamų dydžio specifikos išmokos pasiekdavo tik 150–200 tūkst. vaikų.

O svarbiausia, kad LVŽS nuosekliai laikėsi savo prioritetų ir rūpinosi šeima, senjorais, vaikais, mažiausiai uždirbančiais darbuotojais, t. y. darė viską, kad Lietuvoje atsirastų socialinis teisingumas, kad žmonės matytų, kad jie rūpi Valstybei.

Viešojoje erdvėje iš politinių oponentų nuolat sklinda daug priekaištų, kad

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijoje pagerbiami 1918 m. Vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai

„valstiečiai“ įvedė daug draudimų. Kokia realybė?

S. T. Tai labiau mitas ir argumentais nepagrįsti kaltinimai. Mūsų politinė jėga siekė ne drausti, o, pavyzdžiui, mažinti alkoholio prieinamumą. JAV niekas nė nediskutuoja, kad alkoholio piliėtis gali pirkti tik nuo 21 metų amžiaus – tai įstatymo norma, o pas mus kilo sumaištis.

Bet ar Jūs, mieli rinkėjai, turėjote vargo, jei Jums norėjosi išgerti taurę vyno gimtadienio proga? Niekas to nedraudžia daryti, bet galvojame apie jaunimą ir Lietuvos ateitį. Mes matėme, kokią žalą valstybei ir visuomenei darė nesaikingas alkoholio vartojimas, kuris pats yra psichosocialinė pasekmė, o ne priežastis.

Statistika rodo, kad einame teisingu keliu. Mes pasitikime ir tikime savo komandos nario Sveikatos apsaugos ministro A. Varygos argumentais, jo nuosekliu darbu. COVID-19 viruso valdymo laikotarpiu šį pavasarį ministru patikėjo ir beveik visi Lietuvos gyventojai. Kad Lietuva sėkmingai suvaldė viruso sklidimą didelėmis piliečių, LR Vyriausybės, Seimo pastangomis, pripažįsta ir užsienio valstybės.

2019-aisiais inicijavote Pasaulio lietuvių metus. Kas paskatino šią iniciatyvą ir ką šie metai davė lietuvių diasporai užsienyje ir patiems Lietuvos gyventojams. Ar išnyko lemtingoji riba tarp JIE ir MES?

S. T. Didžiuodamasis sakau, kad **Pasaulio lietuvių metų** paskelbimas 2019 m. yra mano asmeninė idėja ir iniciatyva, kuriai pritarė Seimas, atsižvelgęs į tai, kad 2019 m. sukako 70 metų, kai 1949 m. užsienyje buvo paskelbta konstitucinės

svarbos „Lietuvių Charta“, kuria įsteigta Pasaulio lietuvių bendruomenė (PLB). Seime dirbu unikalioje LRS ir PLB komisijoje, esu šios komisijos pirmininko pavaduotojas, todėl atsakingai tvirtinu, kad ši Vyriausybė ir valdančioji dauguma, kaip nė viena ankstesnė po 1990-ųjų, daug nuveikė pasaulyje gyvenantiems lietuviams. Paminėsiu tik keletą mūsų kartu su LR Seimu, Vyriausybe, PLB 2016–2020 m. priimtų nutarimų bei įgyvendintų darbų:

1. Užsienio lietuvių veikla remiama 52 valstybėse, šioje kadencijoje buvo **atkurta Koordinacinė išėivių komisija prie LR Vyriausybės**, kuri rūpinasi ir koordinuoja ryšius su išėivija, rūpinasi parama lietuviškoms organizacijoms ir bendruomenėms, teikia paramą iniciatyvoms, kurios padeda puoselėti ir išsaugoti lietuvišką savimonę, kalbą ir ryšį.

2. 2020 m. pavasarį Seimas sudarė sąlygas steigti **atskirą vienmandatę rinkimų apygardą užsienyje per Seimo rinkimus balsuojantiems Lietuvos piliečiams**. Tai gi nuo šio rudens pasaulio lietuviai turės savo tiesiogiai rinktą atstovą LRS. VRK priėmė tokį sprendimą pirmą kartą po 1990 m.

Lietuviškos savimonės ir tapatybės puoselėjimo darbas yra amžinas

ASMENINIAI DARBAI

atsižvelgusi į aktyvų išievių dalyvavimą (per 57 tūkstančiai) 2019 m. Prezidento ir Europos Parlamento rinkimuose.

3. 2019 m. gegužės 12 d. paskelbtas ir organizuotas referendumas dėl Lietuvos pilietybės išsaugojimo. Dėl šio referendumo kilo įvairių aistrų, bet noriu akcentuoti, kad referendumu spręsti buvo pateiktas klausimas ne apie pilietybės įgijimą ar atkūrimą, o apie jau teisėtai įgytos išsaugojimą. Iki šiol tokiam referendumui organizuoti tiesiog trūko politinės valios.

4. 2018 m. lapkritį LR Vyriausybei pateiktos Lietuvos diasporos politikos gairės. Parengtame dokumente akcentuojamos šios veiklos kryptys: tautinės tapatybės puoselėjimas, įsitraukimas į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimas, reemigracija.

5. 2017 m. buvo sukurtas „Globalios Lietuvos“ tinklas – funkcionuojanti lie-

tuvių profesionalų su tarptautine patirtimi bendradarbiavimo platforma. Vien per 2017 m. pritraukta 220 tarptautinių profesionalų.

Taigi ne žodžiais, o darbais rūpinamės VISAIS pasaulyje šiuo metu gyvenančiais tautiečiais, nes nėra JŲ ir MŪSŲ Lietuvos. Yra VIENA LIETUVA, į kurią galima bet kada sugrįžti įvairiomis formomis: fiziškai, bendrais projektais, koncertais, konferencijomis, mecenatyste, verslo partnerystė.

Aktyviai dirbote Kultūros komitete. Ką pavyko nuveikti, kokios Lietuvos kultūros problemos tebėra neišspręstos?

S. T. Atskiras Kultūros komitetas – naujas darinys Seime. Kadencijos metu teko daug bendrauti su kultūros lauko žmonėmis, svarstėme ir priėmėme įstatymų pataisas, svarbias muziejų, bibliotekų, kultūros įstaigų darbuotojams. Ypač daug diskusijų

Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje Vilniuje sveikinome ir didžiavomės geriausiais Šiaulių bibliotekininkais

sulaukė Kultūros pagrindų įstatymo rengimas, prie kurio prisidėjo jau dviejų ministrų komandos. Šis įstatymas – kapitalinis, jame turi atsispindėti visi kultūros sektoriai, kultūros politikos formavimo strategija, kryptys. Tikimės, kad šis įstatymas bus baigtas rengti jau šį rudenį.

Daug teko darbuotis ir spręsti **etninės kultūros** srities problemas. Kultūros komitetui pritarus, nutarta decentralizuoti daug prieštaringų vertinimų sulaukdavusį buvusį Kultūros tarybos projektų finansavimą. Laikydami savo priešrinkiminėje programoje numatytų nuostatų atsigręžti į regionus, patvirtinome 10 regioninių tarybų bei atidavėme joms spręsti, kokius kultūros ir meno projektus jų regione tikslingiausia remti. Juk regionų problemas geriau mato ne Vilniaus klerkai, o regionuose dirbantys kultūrininkai.

Kadencijos metu pasirūpinome, kad nuo 2019 metų pradžios kiekvieną paskutinį mėnesio sekmadienį galima **nemokamai lankyti muziejų nuolatines ekspozicijas**. Dvylika kartų per metus muziejuose nemokamai gali apsilankyti visi pageidaujantys. Toks sprendimas ypač parankus šeimoms, kurios kiekvieno mėnesio paskutinį sekmadienį gali praleisti nemokamai apsilankydamos pasirinktame šalies muziejuje.

Labai svarbus kadencijos darbas – Kultūros ministerijos kartu su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija parengta Kultūros paso koncepcija. **Kultūros pasas** – priemonė visų Lietuvos mokinių, besimokančių pagal bendrojo ugdymo programas, kultūros pažinimo įpročiams ugdyti ir jų kultūros patirčiai plėsti, teikiant jiems atitinkamas kultūros ir meno paslaugas.

Su bičiule aktores Olita Dautartaite LRS švenčiame Lietuvą

Laikomasi nuostatos, kad mokinių kultūrinių įpročių formavimas turi būti nuoseklus ir sisteminis, pritaikant kultūros ir meno paslaugas prie kiekvienos amžiaus grupės poreikių, žinių, galimybių priimti ir suvokti informaciją. Kultūros pasui įgyvendinti kiekvienais kalendoriniais metais vienam mokiniui skiriama 15 eurų, kurie panaudojami kultūros paso paslaugoms finansuoti.

Nuolat didinamos biudžeto išlaidos kultūros sektoriui bei įgyvendinamos pertvarcos rodo, kad LVŽS kultūros politika duoda vaisių. Ypatingas dėmesys yra skiriamas regionams. Vykdoma politika rodo, kad Lietuva nebegali toliau būti vieno miesto valstybe, o periferija yra lietuvių tautinio identiteto ir išsilaikymo globaliame pasaulyje garantas.

Etninės kultūros sektoriaus žmonės, pasaulio lietuviai džiaugėsi Jūsų pastangomis įteisinti etnografinių regionų ir pasaulio lietuvių bendruomenių (PLB) vėliavų, herbų naudojimo tvarką. Ką

ASMENINIAI DARBAI

pavyko nuveikti šioje teisėkūros srityje?

S. T. Taip, mano pastangomis LRS priėmė „Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatymo Nr. I-130 2, 8 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymą“, „Lietuvos Respublikos valstybės vėliavos ir kitų vėliavų įstatymo Nr. I-1497 1, 2, 4 straipsnių ir penktojo skirsnio pakeitimo įstatymą“.

Paprastai tariant, nebuvo teisinio reguliavimo ir apibrėžtumo naudojant bei viešinant šiuos herbus ir vėliavas. Naujas ministrų įstatymų teisinis reguliavimas apima etnografinio regiono herbo sąvoką, etnografinių regionų herbų etalonų tvirtinimo tvarką, miesto, miestelio arba kaimo vėliavos, Lietuvos etnografinių regionų vėliavų, užsienio lietuvių bendruomenių vėliavų sąvokas, vėliavų iškėlimo eiliškumo tvarką.

Labai svarbu, kad Lietuvos teisinėje sistemoje atsiranda užsienio lietuvių bendruomenių vėliavos, jų naudojimo reglamentavimas. Seimas įvedė teisinį apibrėžtumą, numatydamas ir užsienio valstybių (kraštų) lietuvių bendruomenių vėliavų, naujų ar keičiamų, tvirtinimo procedūrą ir joje dalyvaujančias šalis.

Kaip atrodo Jūsų butis, įprasta darbo diena? Pastebėjau, kad žmonės klaidingai įsivaizduoja, jog Seimo narys gyvena prabangiuose Seimo viešbučio apartamentuose, o jo visas darbas tėra sėdėti Seimo posėdžių salėje.

S. T. Tų mitų apie Seimo nario gyvenimą yra daugybė. Iš tikrųjų tas suteiktas Seimo bendrabutis yra kuklutas, o darbo savaitė įprasta: pirmadieniais – darbas su rinkė-

Sukakties proga sveikinu iškilųjį šiaulietį, tremtinį, partizaną Juozą Mocių-Šviedrį

jais, jų problemų išklausymas ir bandymas padėti jas spręsti, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo ryto iki vakaro – Seimo plenariniai posėdžiai, trečiadieniais – darbas komitete, komisijose, darbo grupėse, susitikimai su ministerijų atstovais; penktadienį paprastai skiriu gyventojų problemoms spręsti, susitikti su Šiaulių savivaldybės atstovais, nuvykti į regioną, nes daug besikreipiančiųjų būna ir iš Pakruojo, Šiaulių rajonų.

Savaitgaliais paprastai tenka dalyvauti įvairiuose renginiuose, kuriuos organizuoja aktyvūs mūsų nevyriausybininkai, kultūrininkai, sportininkai. Negaliu nesižavėti mūsų senjorų aktyvumu, pozityviu žvilgsniu – kaip nedalyvausi. Čia kartu pasikrauni ir energijos darbams.

Apmaudu, bet yra situacijų, kai ne visada gali padėti žmogui, nes dalis besikreipiančių rinkėjų mano, kad Seimo narys gali viską – jam pamojus burtų lazdele bus išspręstos visos problemos. Beje, pastarosios dažnai yra asmeninio pobūdžio, jos trunka metų metais. Visuomenė dažnai nesuvokia, kad Seimo narį, kaip ir kiekvieną

pilietį, saisto LR Konstitucija ir įstatymai, kad Seimo narys negali pakeisti nei teismo sprendimo, nei savivaldybės priimto administracinio akto.

Kita vertus, man pavyko išspręsti ne vieną įsisenėjusią rinkėjo problemą, o tai rodo, kad pirmiausia būtinas pagarbus santykis su kiekvienu žmogumi, gebėjimas identifikuoti problemą, piliečio padarytas esmines klaidas, tinkamo teisinio sprendimo suradimas.

Kodėl rinkėjai Jūsų, kaip ir daugelio kitų Seimo narių, nematė nacionalinio transliuotojo, išlaikomo visų mokesčių mokėtojų pinigais, politinių aktualijų laidose?

S. T. O, čia atskiros diskusijos tema. Nors nacionalinis transliuotojas privalo būti objektyvus ir lygus visiems, deja, kviečiamųjų ratas, sakyčiau, yra uždaras, kviečiami tie patys politikai. Atkreipkite dėmesį – disku-

sijose paprastai dalyvauja 2–3 opozicijos atstovai, kurie ir atakuoja paprastai vieną pozicijos oponentą. Čia nekalbu apie kitas televizijas, privačią žiniasklaidą, kuri žaidžia pagal dar sudėtingesnes taisykles, bet čia jau būtų atskira tema apie žiniasklaidos higieną. Žiūrovai, skaitytojai turi tai suprasti ir atsirinkti. Dauguma taip ir daro.

Pastebėjau, kad į Jus kreipėsi mažai rinkėjų, pageidaujančių ginti viešąjį interesą? Kuo tai galima būtų paaiškinti?

S. T. Žmonės netiki, kad gali rasti teisybę, įrodyti savo teisybę. Į mane dažnai kreipiasi žmonės, kurie, jų nuomone, nerado teisybės teismuose. Mes negalime kištis ir keisti teismų sprendimų, bet bandomė žmonėms paaiškinti, kokie dar galimi jų tiesos įrodymo keliai, pvz., pasiūlome kreiptis į Seimo kontrolieriaus tarnybą. Visada malonu, kai padedame žmonėms išspręsti jų problemas savivaldybėje ar seniūnijoje.

Šiaulių „Laiptų galerija“ – miesto kultūros židyns, kuriame netrūksta prasmingų renginių, parodų, koncertų, staigmenų ir bruzdesio

ASMENINIAI DARBAI

Mano manymu, kai žmonės išspręst asmenines problemas, jie pradės ginti viešąjį interesą, o tai bus sudėtinė socialinės gerovės valstybės dalis. Tikiuosi, kad tai įvyks netolimoje ateityje.

Kaip rodo statistika, Jūs labai sąžiningai lankėte Seimo posėdžius? Kas tai lėmė: nacionalinės politikos patirties stoka, Seimo nario priesaika, asmeninė atsakomybė rinkėjams?

S. T. Toks jau esu – jei žmonės manimi pasitikėjo, tai sąžiningai stengiuosi ir dirbti – nevengdavau posėdžiuose pasisakyti, pakalbinti ministrus per Vyriausybės valandą, išsakyti savo nuomonę.

Kodėl nusprendėte kandidatuoti 2020 metų Seimo rinkimuose ir kodėl žmonės turėtų balsuoti už Jus?

S. T. Kandidatuosiu todėl, kad ne tik matau gausias žmonių, miesto bei krašto

Šiauliuose gerbiami ir prisimenami keturi J. Janonio gimnazijos auklėtiniai-signatarai

problemas ir lūkesčius, bet ir sugebu jas spręsti, surasti geriausią sprendimą, derinti regioninius ir nacionalinius interesus. Įgijau naujos politinės patirties, kuri man leistų šį rudenį iš karto pradėti veiksmingai dirbti Seimo nario darbą. Be to, kandidatuoti mane skatina žmonės, dėkojantys ir raginantys tęsti darbus.

Esu pasiryžęs tęsti LVŽS frakcijos, koalicijos pradėtus darbus, todėl, kad jaučiuosi galįs dirbti ir rūpintis, kad būtų sprendžiamos Šiaulių miesto, kultūros, švietimo, regionų raidos problemos, noriu tęsti darbą ir su pasaulio lietuviais, nes kartu galime daug nuveikti Lietuvos labui. Įsitikinęs, kad LVŽS, kurios frakcijoje Seime ir dirbu, eina teisingu keliu – rūpinasi senjorais, vaikais, jaunomis šeimomis, stengiasi mažinti socialinę atskirtį, rūpinasi ne tik didžiųjų miestų, bet visų regionų gyvenimu.

Ko palinkėtumėte Šiauliams, Lietuvai ir sau pačiam?

S. T. Pirmiausia linkiu būti savo miesto Šiaulių, savo regiono patriotais. Tada tapsime ir visos Lietuvos patriotais. Kartu dirbdami, veikdami pasistenkime, kad suvoktume, kad esame atsakingi ne tik už savo artimųjų ratą, bet ir už savo gatvės, savo miesto, savo valstybės dabartį ir ateitį.

Ir, žinoma, linkiu visiems aktyviai dalyvauti 2020 m. spalio 11 d. vyksiančioje demokratijos šventėje, neužmirštant, kad šventė trunka trumpai, o darbas – ilgas. Esu įsitikinęs, kad kartu mes galime sukurti Lietuvą, kurioje kiekvienas gali kilti ir kelti.

Dėkoju už pokalbį.

Šiaulių regiono ir Šiaurės Lietuvos rūpesčiai bei džiaugsmai

Kelio į „Toksiką“ remontas buvo būtinybė, o ne prabanga

Kadencijos metu Šiaulių krašto bičiulių parlamentinė grupė rūpinosi, kaip rezultatyviau spręsti UAB „Toksika“ problemas. Bendromis grupės narių pastangomis pasiekėme, kad avarinės būklės Jurgeliškių (Šiaulių r.) keliui, kuris veda į svarbius „Toksikos“, ŠRATC, UAB „Šiaulių vandenys“ objektus, 3,2 km sutvarkyti iš Valstybės biudžeto buvo skirta 552 700 eurų. Tai gera žinia Šiauliams ir regionų merams, ypač Šiaulių r. merui A. Bezariui, kuriam šio kelio problemos buvo tapusios nesibaigiančiu galvos skausmu, nes vienam rajonui tas problemas spręsti yra per didelė finansinė našta.

Kadencijos metais ne kartą lankėmės ir padėjome spręsti UAB „Toksika“ problemas

ASMENINIAI DARBAI

Lietuvos partizanų memorialas – mūsų istorijos ir vertybių paliudijimas

Sveikinu naujai išrinktą ir priesaiką davusį Pakruojo r. merą Saulių Margį, su kuriuo sprendėme ne vieną Žiemgalos kraštui svarbią problemą

Profesorius Vytenis Rimkus yra Lietuvos garbė, istorija ir ateities orientyras. Sveikiname garbųj menotyrininką, Šiaulių miesto ir rajono garbės pilietį jo garbingos gyvenimo sukakties proga

Naisiuose kartu su LRS pirmininko pavaduotoja Rima Baškiene sveikiname 43-įjį Zigmo Gėlės premijos laureatą Tomą Vyšniauską

Sveikiname Mato Slančiausko darbų tyrinėtoją dr. Janiną Švambarytę Joniškyje

Daug iškilių asmenybių po Antrojo pasaulinio karo buvo nublokšti svetur, bet dirbo ten prisimindami, įvairiais būdais padėdami Lietuvai. Vienas iš tokių – dr. Vaclovas Dargužas. Jis buvo pagerbtas prasmingame renginyje Voveriškių (Šiaulių r.) mokykloje, kur gyvos kraštiečio idėjos, prisimunami ir vertinami jo gyvenimo darbai, meilė gimtinei

ASMENINIAI DARBAI

Su šiauliečiais renginyje minint Baltijos kelio 30-metį

Monografija „Linkuva“ – šimtmečio dovana ir linkuviams, ir Lietuvai

Be tautodailininkų Šiaurės Lietuva būtų netikra

Fotografijų konkurso „Bradūno žemė“ laureatai, dalyviai, parodos svečiai

ASMENINIAI DARBAI

Kartu su Šiaulių miesto meru A. Visocku pavyko padaryti daug darbų Šiaulių miestui

Visada kovojau už Šiaulių universiteto išlikimą

Kryžių kalną papuošė Kolumbijos lietuvių atmintis ir maldos

Su rašytoju A. Šileika, kuris gyvena Kanadoje ir atstovauja PLB, visą kadenciją stengėmės, kad pasaulyje gyvenantys lietuviai nebūtų skirstomi į Jie ir Mes

ASMENINIAI DARBAI

Dėkoju J. E. Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui

Su Lietuvos sporto legenda Ona Šimkute-Kanaporienė ir jaunosiomis Šiaulių žolės riedulininkėmis

Rinkėjų bėdos – kasdienis Seimo nario rūpestis

2016–2020 m. Seimo nario kadencijos metu priėmiau, išklausiau, diskutavau, tarpininkavau, parėmiau, konsultavau *visus* į mane besikreipusius rinkėjus Šiauliuose ir Vilniuje. Svarbiausia, kad pagelbėjau, o problemų, situacijų, aplinkybių, emocijų būta pačių įvairiausių: socialinių, asmeninių, teisinių, šeiminių, komunikacinių, techninių etc. Dalis jų tęsėsi metai iš metų, kol man ir mano komandai pavyko rasti teisinį kelią ir išspręsti įsisenėjusią ir dažnai žmogų į nevirtį variusią problemą. Pavyzdžiui, po didelių pastangų ir teisinių ieškojimų 2020 metais buvo pakeistas Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašo 10.58 punktą, nustatantis, kad dėl ligos (suluošinimo) būtinosios karinės tarnybos ar karinių mokymų sovietinėje armijoje metu *inter alia* reikia pateikti gydymo įstaigos išduotą dokumentą, patvirtinantį lėtai progresuojančią ligą, diagnozuotą

po tarnybos. Atsisakyta diskriminacinės nuostatos, kad lėtai progresuojanti liga turėjo būti diagnozuota per penkerių metų laikotarpį po būtinosios karinės tarnybos ar karinių mokymų sovietinėje armijoje. Taigi ilgalaikės šiauliečio problemos sprendimas yra svarbus daugeliui Lietuvos piliečių, tarnavusių okupacinėje kariuomenėje.

Nagrinėtos ir spręstos šios problemos: nevyriausybinių organizacijų projektai ir jų įgyvendinimas, daugiabučių gyvenamųjų namų bendrijų valdymo klausimai, skundai dėl triukšmo valdymo įstatymo pažeidimų, pacientų santykiai su gydymo įstaigų personalu, priėmimo pas gydytojus tvarka, lėšų stoka švietimo įstaigų renovacijai, gatvės dangos pagerinimo darbai, avarinės būklės būsto problemos, siūlymai dėl atmintinų dienų sąrašo, gyvybiškai svarbus piliečio gydymas užsienio šalyje, valstybinių pensijų kompensavimo klausimai, bedarbio pašalpos, valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, žemės grąžinimo bylos, leidimai laikinai gyventi Lietuvoje, gatvių, šaligatvių, autobusų stotelių įrengimo, rekonstravimo, apšvietimo problemos, Šiaulių miesto Prisikėlimo aikštės rekonstrukcija, įvažiavimo įrengimas į

ASMENINIAI DARBAI

sklypą, mokslininko rentos skyrimo metodika, neišvežamos šiukšlės ir kt. Visų problemų nesurašysi ir į jaučio odą, tačiau svarbiausia, kad mano, Seimo nario, Šiaulių miesto savivaldybės, LR Seimo, LR Vyriausybės bendradarbiavimo dėka pavyko išspręsti tas problemas, kurias buvo galima išspręsti, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais ir poįstatymiais teisės aktais.

Ketverių metų patirtis rodo, kad rinkėjai labai dažnai daug metų nesėkmingai sprendžia problemą (-as), šią situaciją iliustruotų vieno rašto ištrauka: „Problema tęsiasi jau metai iš metų, bet teigiamo sprendimo gyventojai nesulaukė iki šiol“. Dažnai paaiškėja, kad trūko ne teisinių instrumentų, bet tiesiog žmogiško požiūrio į fizinį ar juridinį asmenį ir pastangų užbaigti problemos sprendimą. Kitu atveju, tekdavo piliečiui paaiškinti, kad Seimo narys negali pakeisti teismo sprendimo, o, beje, teisingumo vykdymu dažnai buvo nusivylę rinkėjai. Vadinasi, teisingumo vykdymo problemas reikia kuo skubiau spręsti Lietuvai. Žinoma, išryškėjo ir teisinio raštingumo spragos, kurias būtina pašalinti, plečiant ugdymo turinius ir šviečiant visuomenę.

Sprendžiant minėtas problemas padaryta labai daug: kaimynai pasiekė taikos susitarimą, pasikeitė laboratorinių tyrimų tvarka gydymo įstaigoje, atsirado gatvių pavadinimų lentelės, geltonieji autobusiukai atkeliavo į Šiaulių švietimo įstaigas, miestą pasiekė valstybės investicinės lėšos. Visų darbų neišvardysiu, nes tai mano pareiga, kurią prisisiemiau turėdamas Jūsų, mieli rinkėjai, pasitikėjimą. Būtent todėl aš pasirinkau ne darbų viešinimo, o darbų dirbimo kelią.

Atskiro paminėjimo vertos mano, Seimo nario, padėkos, kurių poreikis liudija, kad žmonės dažnai yra neįvertinti, nustumti ar nematomi. Aš ir mano kūrybinga komanda stengėmės sukurti padėkas žmonėms, atsižvelgdami į kiekvieną asmenį ir jo gyvenimo trajektorijas, stengėmės rasti galimybę padėkas įteikti, pabūti kartu su asmeniu ar kolektyvu jų džiaugsmo ir šviesos akimirkomis. Žinoma, tai užima daug laiko, reikalauja vieningo komandos darbo, tačiau Seimo narys ir jo pagalbininkai darbo valandų neskaičiuoja...

Žodžiu, dėkoju Jums, rinkėjai, už pasitikėjimą, iškeltas užduotis, nuolatinę įtampą... ir rūpesčius. Aš supratau, kad Jūsų asmeninių problemų sprendimas prisideda prie visos Lietuvos augimo, teisingumo ir pasididžiavimo savo Valstybe. Kviečiu dirbti, draugauti ir toliau, nes ta bendrystė suteikia jėgų, optimizmo.

ASMENINIAI DARBAI

Lietuvos Respublikos Seimo ir PLB komisija atsakingai dirbo visiems lietuviams

Seime du kartus per metus posėdžiauja LRS ir PLB komisija, kurioje dirbu

Sveikiname JAV lietuvę Eleną Bradūnaitę-Aglinskienę

Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininkė J. Caspersen padovanojo Šiauliams paveikslą

84 Seimo nariai išreiškė paramą Šiaulių miestui ir Lietuvos regionams

Seimo nario Stasio Tumėno pranešimas: „84 Seimo nariai kreipėsi į Ministrą Pirmininką Saulių Skvernelį dėl Šiaulių miesto investicinių projektų“.

Birželio 3 d. Seimo nariai kreipėsi į Ministrą Pirmininką Saulių Skvernelį dėl Šiaulių miesto investicinių projektų įtraukimo į ilgalaikių investicijų ekonomikos skatinimui planą „Ateities ekonomikos DNR planas“. Pagrindinis kreipimosi akcentas – dėl Šiaulių oro uosto infrastruktūros modernizavimo ir prieigų į oro uostą įrengimo, riedėjimo tako rekonstravimo, teritorijos pritaikymo investicijoms pritraukti.

Kreipimesi Seimo nariai išsakė nuomonę, kad plano tikslų negalima pasiekti, jeigu subalansuotas, tvarus, inovatyvus ekonomikos augimas, sudarantis sąlygas ekonominei ir socialinei gerovei, tolygiam Lietuvos vystymuisi, bus atskirtas nuo Lietuvos regionų. Parlamento nariai teigė, kad plane trūksta strategiškai nuoseklaus regionų vystymosi prioriteto, siekio panaikinti ekonominius, socialinius, infrastruktūrinius, investicinius skirtumus tarp atskirų Lietuvos regionų.

Būtent todėl parlamento nariai prašė atsižvelgti į Šiaulių miesto savivaldybės mero Artūro Visocko rašte „Dėl ilgalaikių investicijų ekonomikos skatinimo plano projekto“ (2020 m. gegužės 25 d. raštu Nr. S-1864) pateiktus konkrečius investicinius pasiūlymus, paremtus konkrečiais

ASMENINIAI DARBAI

argumentais ir visos Lietuvos vystymosi perspektyva, sąnaudų-naudos analize, ir svarstyti galimybę skirti prašomų lėšų.

Seimo nariai atkreipė dėmesį, kad Šiaulių miesto savivaldybė pati prisideda savo lėšomis, yra pasirengusi projektų įgyvendinimui, numaćiusi būsimą pridėtinę vertę ir tolimesnę miesto, regiono, Lietuvos raidą investavus prašomas lėšas ir įgyvendinus projektus. Šių projektų įgyvendinimas būtų puikus pavyzdys, kaip gali sinergiškai dirbti valstybė, savivalda ir privatus verslas, nes jau dabar privatus sektorius investuoja (darbai vyksta) 10 mln. eurų. Parlamentarai akcentavo, kad COVID-19 pandemija atskleidė ne tik esminius pokyčius globalioje ekonomikoje, bet ir poreikį revizuoti Lietuvos valstybės investicijas į regionus, kurie iš principo nebuvo matomi kaip inovatyvios ir aukštos pridėtinės vertės kūrimo sektoriai.

Kreipimąsi inicijavo Šiaulių krašto bičiulių parlamentinės grupės pirmininkas Stasys Tumėnas, o pasirašė aštuoniasdešimt keturi parlamento nariai.

Kantriai dirbome, kad Šiaulių oro uosto reikalai pajudėtų iš mirties taško

„Džiaugiuosi kolegų solidarumu, supratimu, kad Lietuvos ateitis ir pažanga priklauso ir nuo valstybės strateginės raidos, ir nuo regionų vystymosi, ir nuo visų Lietuvos piliečių. Retas atvejis, kai Seime idėjai, projektui taip vieningai pritaria skirtingų partijų atstovai, kurie supranta idėjos svarbą ir neabejoja sėkme regionui, Šiaulių miestui ir visai valstybei“, – sakė Stasys Tumėnas.

Nuoseklios pastangos pritraukti lėšų Šiauliams davė rezultatų

Dirbdami kartu – Šiaulių krašto bičiulių Seime parlamentinė grupė, kuriai šiuo metu vadovauju, Šiaulių miesto meras A. Visockas, savivaldybės administracija – nuosekliai kėlėme problemas, įrodinėjome ministerijoms, siekėme, kad kuo daugiau lėšų ir investicijų ateitų į Šiaulius. Pagaliau iš mirties taško pajudėjo oro uosto reikalai.

Ateities ekonomikos DNR plane jau numatyta Šiaulių oro uostui skirti prašytą 4,7 milijonų eurų sumą.

Šiaulių LEZ'ui vystyti ir geležinkelio vėžei atkurti kol kas skirta 1, 8 mln. eurų (prašyta 8 mln.).

Gera žinia, kad papildomai gauta lėšų Bačiūnų gatvės rekonstravimo darbams.

LR Vyriausybė, atsižvelgusi į ekstremalią situaciją ir siekdama ekonomikos skatinimo ir COVID-19 plitimo sukeltų pasekmių

mažinimo, šį pavasarį priėmė nutarimą skirti lėšų daugelio ministerijų asignavimų valdytojams, tarp jų gera žinia ir Šiauliams bei regionui.

Per **Kultūros ministeriją** skirta:

Valstybinio Šiaulių dramos teatro pritaikymui asmenims su negalia – 460 tūkst. eurų.

Valstybinio Šiaulių dramos teatro lauko apsauginės mūro tvoros remontui – 10 tūkst. eurų.

Šiaulių „Aušros“ muziejaus padalinių patalpų ir infrastruktūros remontui – 68 tūkst. eurų.

Šiaulių choro „Polifonija“ koncertų salės remontui ir kėdžių atnaujinimui – 55 tūkst. eurų.

Per **Sveikatos apsaugos ministeriją** skirta:

VĮ Šiaulių ilgalaikio gydymo ir geriatijos

centro pastatų rekonstravimo II etapui – 150 tūkst. eurų.

Per **Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją** skirta:

Šiaulių valstybinės kolegijos pastatų atnaujinimui – vienas milijonas 200 tūkst. eurų.

Šiaulių sporto gimnazijos pastato modernizavimui – 260 tūkst.

Šiaulių sanatorinės mokyklos modernizavimui – 250 tūkst.

Šiaulių Rėkyvos progimnazijos modernizavimui – 180 tūkst.

Čia paminėtos paskutinės naujienos, o tokių pastangų padėti Šiauliams per visą kadenciją buvo daugiau – tai ir lėšų papildinimas bibliotekų knygoms įsigyti, rūpinimasis, kad „geltonieji autobusukai“ atkeliuotų į Šiaulių sanatorinę mokyklą (2018 m.), Šiaulių „Dermės“ mokyklą (2019 m.) ir kt.

Pristatome **30** svarbiausių 2016–2020 metais nuveiktų darbų

SOCIALINĖ
POLITIKA

SVEIKATOS
APSAUGA

ŠVIETIMAS,
KULTŪRA IR SPORTAS

VALSTYBĖS VALDYMAS
IR KRAŠTO APSAUGA

COVID-19 KRIZĖS
VALDYMAS

SOCIALINĖ POLITIKA

1

Padidinome vidutinį darbo užmokestį

Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis per 2016–2020 metus padidėjo daugiau nei 200 eurų (augimas **38 proc.**):

*2016 IV ketv. **636,9 EUR** → 2020 I ketv. **879,2 EUR** (į rankas) ↑ **38%**

2

Padidinome neapmokestinamąjį pajamų dydį (NPD)

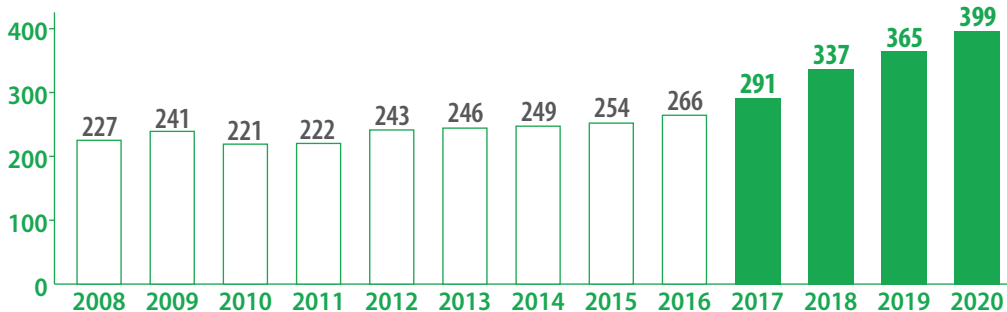
NPD dydis per 2016–2020 metus **padidėjo 43 proc.**: nuo 200 iki 350 eurų. Didinome sumą, kuria darbo užmokestis nėra apmokestinamas gyventojų pajamų mokesčiu.

3

Padidinome pensijas senjorams

Vidutinės pensijos dydis per 2016–2020 metus padidėjo **33 proc.** arba **133 eurus**.

Vidutinė senatvės pensija su būtinuoju stažu, Eur:

4

Panaikinome SODROS skolą ir sukaupėme rezervą

Panaikintas 3,9 mlrd. eurų dydžio SODROS įsiskolinimas, jį perkeliant į valstybės biudžetą, ir sukauptas **540 mln. eurų** dydžio rezervas.

5

Įvedėme ir padidinome vaiko išmoką

Mūsų įvesta ir palaipsniui **didinama vaiko pinigų išmoka**. Ji per 2018–2020 metus padidėjo dvigubai: nuo 30 eurų iki 60 eurų. Tai padėjo pasiekti, kad šeimoms su vaikais atsirastų daugiau galimybių įsigyti būtinas prekes, priemones, paslaugas. Europos Komisija vaiko pinigus pavadino veiksmingiausia kada nors taikyta priemone kovojant su skurdu.

6

Padidinome išmokas daugiavaikėms, nepasiturinčių ir neįgalių vaikų šeimoms

Išmoka daugiavaikėms, nepasiturinčioms ir neįgalius vaikus auginančioms šeimoms **išaugo** nuo 70 eurų iki 100 eurų.

<https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/seima-ir-vaikai/seimos-politika/lengvatos-gausioms-seimoms>

7

Padidinome išmoką besilaukiančioms moterims

Vienkartinė išmoka besilaukiančiai moteriai, neturinčiai teisės gauti motinystės išmokos, **padidėjo beveik 70 proc.:** nuo 76 iki 250 eurų.

8

Šeimos kortelė

Skurta ir pradėta įgyvendinti **šeimos kortelės sistema**, kuri skirta gausioms šeimoms ir šeimoms, prižiūrinčioms neįgalųjį ir numato įvairias nuolaidas bei lengvatas šioms šeimų grupėms. Korteles naudojami jau apie **17 tūkstančių Lietuvos šeimų**.

9

Padidinome neįgalumo ir senatvės šalpos išmokos žemiausią ribą

Žemiausia neįgalumo ir senatvės šalpos riba **padidėjo beveik 30 proc.:** nuo 99 iki 140 eurų.

10

Jaunoms šeimoms – subsidijos pirmajam būstui

Subsidijas imta teikti **pirmąjį būstą** regionuose perkančioms ar statyti norinčioms jaunoms šeimoms nevertinant jų pajamų. Pagrindinis šio siūlymo tikslas yra regionų atgaivinimas ir emigracijos mažinimas. Mūsų pastangomis atsirado galimybė jaunai šeimai, kurioje abu sutuoktiniai arba vienas vaiką auginantis tėvas ar mama yra ne vyresni kaip 35 metų, pretenduoti į **valstybės paramą būsto kredito daliai**.

11

Mums pavyko pasiekti, kad nedarbo lygis šalyje mažėtų

2016 gruodžio mėnesio duomenimis nedarbo lygis šalyje buvo 8,5 proc., o 2019 m. pabaigoje – jau 6,9 proc.

12 Didinome PSDF biudžetą ir kaupėme jo rezervą

2016 m. PSDF rezerve radome vos 23 milijonus eurų, o 2020 m. pradžioje jau turėjome 341 milijoną eurų. 2020 m. birželio mėn. po COVID-19 krizės suvaldymo liko 183 mln. eurų ir tai yra vis tiek devynis kartus daugiau, nei radome 2016 m.

13 Sumažinome kompensuojamųjų vaistų kainas. Nuo 75 metų asmenims – kompensuojamieji vaistai nemokami!

Per pastaruosius dvejus metus pacientų priemokos už kompensuojamuosius vaistus **sumažėjo dvigubai** – nuo vidutiniškai 5,4 euro vienam receptui (2017 m. sausis–gegužė) iki vidutiniškai 2,5 euro vienam receptui (2020 m. sausis–gegužė).

Nuo 2020 m. liepos 1 d. **vaistai 100 proc. bus kompensuojami** visiems 75 metų ir vyresniems šalies gyventojams, taip pat I invalidumo grupę turintiems asmenims; pensininkams, kuriems nustatytas didelis specialiųjų poreikių lygis ir vaikams iki 18 metų.

14 Gerinome slaugos sąlygas

Vien per 2017–2018 metus slaugos lovų skaičius šalies gydymo įstaigose **padidėjo beveik 500 vienetų**. Gerinamas slaugos priemonių prieinamumas – nuo lapkričio 1 d. jas bus galima įsigyti ne tik specialiai einant į vaistines, bet ir patogiai apsiperkant prekybos centruose. **Plėstos galimybės slaugyti** artimuosius namuose, ilgesnį laiką mokant išmokas už artimųjų slaugą. Ypač sunkių ligų atveju išmoka už vaiko iki 18 metų slaugą jį slaugančiam tėčiui, mamai, seneliui, senelei, globėjui ar rūpintojui galės būti mokama iki 364 kalendorinių dienų, o už sunkiomis ligomis sergančio vaiko iki 18 metų slaugą – iki 180 kalendorinių dienų (buvo – 120 kalendorinių dienų).

15 Padidinome medikų atlyginimus

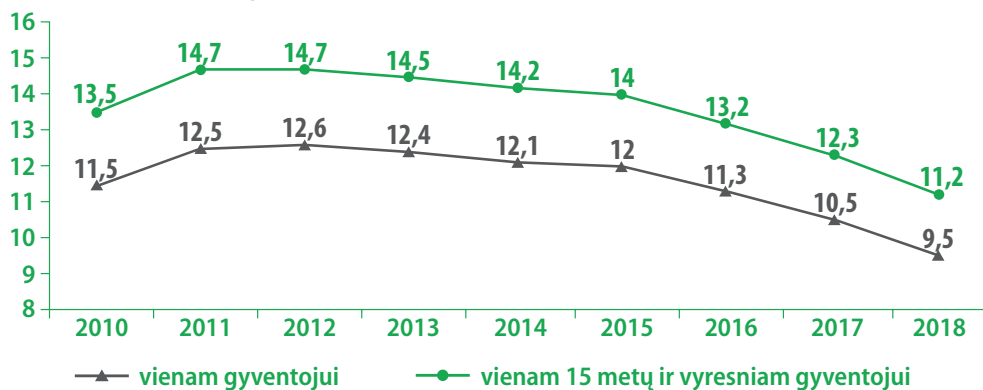
2016 m. faktinis gydytojų vidutinis darbo užmokestis (etatui) buvo 1 763 Eur, 2019 m. – **2 573 Eur**.

2016 m. faktinis slaugytojų vidutinis darbo užmokestis (etatui) buvo 889 Eur, 2019 m. – **1 295 Eur**.

16 Sumažinome alkoholio vartojimą šalyje

Vienam, vyresniam nei 15 metų, Lietuvos gyventojui tenkantis alkoholio kiekis per 2016–2018 metus sumažėjo **17 proc.**: nuo 13,2 iki 11,2 l.

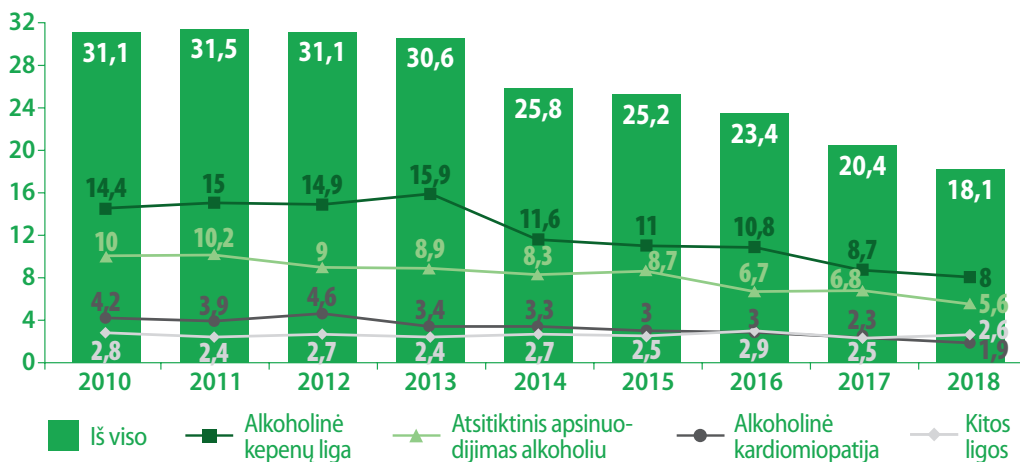
Litrai absoliutaus (100 proc.) alkoholio

17 Sumažinome alkoholio sukeltų sveikatos sutrikimų skaičių

2019 metais apsinuodijimų alkoholiu **sumažėjo** 28 proc., psichikos ir elgesio sutrikimų – 10 proc., ūmių apsinuodijimų alkoholiu – 14 proc., baltosios karštinės – 42 proc., alkoholinės psichozės – 33 proc., o alkoholinės kepenų ligos atvejų **sumažėjo** 12 proc.

Mirusių asmenų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų

18 **Didinome studijų finansavimą ir kėlėme dėstytojų, mokytojų atlyginimus bei doktorantų stipendijas**

Bendras vidutinis dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų darbo užmokesčio **padidėjimas** per trejus pastaruosius metus (2018–2020) sudarys **50 proc.** Beveik **dvigubai didėjo** ir doktorantų stipendijos. Mokytojų vidutinis darbo užmokestis (į rankas) vien per paskutinius metus kilo beveik **200 eurų**: 2019 m. pabaigoje buvo 928 eurai, o 2018 m. pabaigoje – 739 eurai.

19 **Augo parama besimokantiems sunkiau besiverčiančių tėvų vaikams**

Priešmokyklinukai ir pirmokai nuo 2020 m. gauna **nemokamą maitinimą**. Net 296 mokyklos 51-oje šalies savivaldybėje teikia nemokamus pietus. Nuo 2020 rugsėjo mėn. nemokamą maitinimą gaus visi šalies priešmokyklinukai ir pirmokai.

20 **Moksleivio „Kultūros pasas“**

Nuo 2018 metų rugsėjo 1 d. startavo **Kultūros pasų programa**. Ji moksleiviams suteikia galimybę **nemokamai** lankytis teatruose, kino teatruose, koncertuose, muziejuose.

2018 m. Kultūros pasui Švietimo, mokslo ir sporto ministerija skyrė **624,4 tūkst. eurų**, 2019 m. skirta **4,43 mln. eurų** tam, kad kuo daugiau šalies moksleivių turėtų galimybių susipažinti su šalies kultūra ir menu. Kultūros pasų paslaugų ratas ateityje bus plečiamas.

21 **Padidiname sporto rėmimo finansavimą**

Vyriausybei ir Seimui apsisprendus palaipsniui **didinti sporto projektų finansavimą**, pastarasis 2019-aisiais išaugo nuo 6,6 iki 13,6 mln. eurų. Be to, panaikinus ligšiolinį Kūno kultūros ir sporto rėmimo fondą, **pakeista lėšų skirstymo tvarka**, kuri buvo kritikuojama dėl skaidrumo stygiaus.

22 **Regionai įgijo daugiau teisių sprendžiant dėl kultūrai skirtų lėšų paskirstymo**

Tai ypatingas pokytis kultūros srities valdyme, kuriuo siekta užtikrinti kultūros prieinamumą ir jos įvairovę regionuose, mažinti kultūrinę atskirtį tarp didmiesčių ir mažesnių miestelių, stiprinti vietos kultūrinį identitetą. Dabar savivalda turi visas galimybes plėtoti jai svarbias vietos menininkų ir kūrėjų iniciatyvas, kurti bendrus projektus, kuo plačiau į kultūrinę veiklą įtraukti vietos gyventojus. Įkurtos **Regioninės kultūros tarybos**, t. y., dešimt teritorinių apskričių pagrindu prie Kultūros ministerijos veikiančių kolegialių patariamųjų institucijų svarsto ir atrenka geriausius ir tam regionui reikalingiausius kultūros ir meno projektus.

VALSTYBĖS VALDYMAS IR KRAŠTO APSAUGA

23 Stabdėme emigraciją

Statistikos departamento duomenimis, 2019 metų sausio 1 d. Lietuvoje gyveno 2 mln. 794,3 tūkst. nuolatinių gyventojų – tai 145 žmonėmis **daučiau** negu prieš metus. Tai – beprecedentis reiškinys, kuris nutiko mūsų kadencijos metu. Mes džiaugiamės, kad mūsų sprendimai **gerina gyvenimo sąlygas** Tėvynėje ir mūsų žmonės svarsto sugrįžti bei orų gyvenimą planuoti Lietuvoje.

24 Ženkliai mažinome korupciją šalyje ir šešėlinę ekonomiką

Korupcijos suvokimo indekse Lietuva per 2019 metus pakilo per 3 vietas: iš 38 į 35 vietą tarp 180 pasaulio šalių. Tai yra aukščiausias istorijoje Lietuvos pastangų, kuriant **skaidrią valstybę**, įvertinimas. Šešėlio mažinimas – dar viena sritis, leidusi didinti investicijas į žmonių gyvenimo gerinimą. Vien 2019 metais **iš šešėlio ištraukti per 200 mln. eurų**.

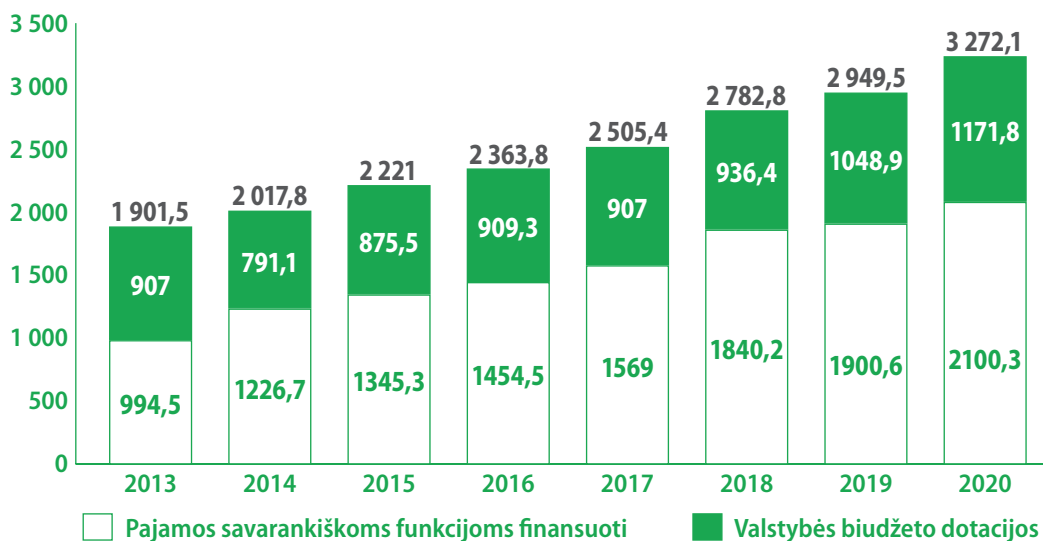
25 Geriname verslo aplinką

Verslo sąlygas vertinančiame Pasaulio banko „Doing Business“ reitinge Lietuva pasiekė 11 vietą. Tai **aukščiausia** šalies vieta nuo reitingo skelbimo pradžios. Tarp visų 28 ES valstybių narių **Lietuva užima 4 vietą** ir nusileidžia tik Danijai, Jungtinei Karalystei ir Švedijai.

26 Skyrėme didesnes lėšas savivaldybėms

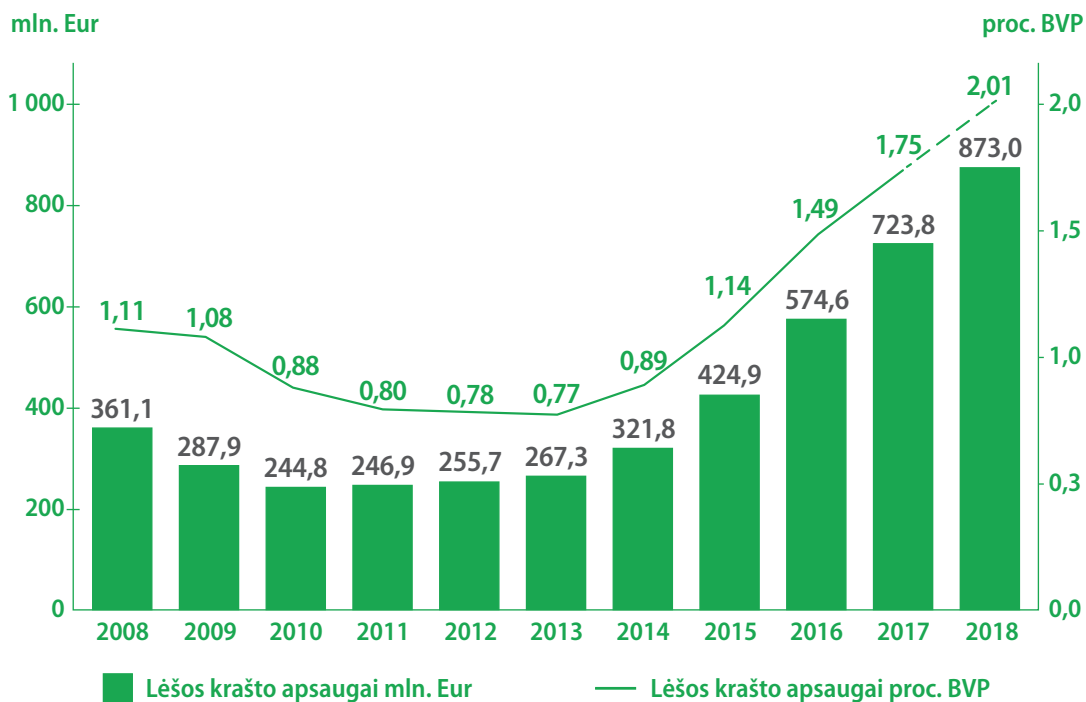
Savivaldybėms Valstybės biudžeto skiriamos dotacijos per 2016–2020 metus **padidėjo 23 proc.**

Savivaldybių biudžetų apimtis (mln. Eur)

27 Skyrėme didesnes lėšas krašto apsaugai

Per 2016–2018 metus krašto apsaugai skiriamos lėšos **padidėjo beveik 35 proc.** ir pasiekė NATO standartus atitinkančią 2 proc. nuo BVP ribą! Krašto apsaugos ministerijai 2020 m. patvirtinti asignavimai sudaro 1,017 mlrd. EUR arba 2,02 proc. BVP. Mums rūpi Lietuvos žmonių saugumas.

28 Skaidrinome viešųjų pirkimų sistemą ir sutaupėme viešiesiems pirkimams skiriamas lėšas

Centralizuoti viešieji pirkimai 2019 metais padėjo **sutaupyti 67,9 mln. eurų** biudžeto lėšų.

29 Sumažinome gamtinių dujų kainą gyventojams

Seimui pritarus valstybės garantijai paskoloms, skirtoms SGD laivui–saugyklai įsigyti ir SGD terminalo išlaikymo sąnaudoms restruktūrizuoti, nuo 2020 m. Klaipėdos SGD terminalo operatoriaus sąnaudos mažės beveik 27 mln. eurų – nuo 62 iki 36 mln. eurų. Tai turės įtakos vartotojų mokamoms kainoms: nuo 2020 metų **gamtinių dujų kainos gyventojams mažės vidutiniškai apie 18 proc.**, šio sprendimo įtaka kainų mažėjimui yra apie 4 proc.

30

Suvaldėme COVID-19 pandemijos plitimą šalyje

Lietuva – viena iš tų ES valstybių, kuriose yra mažiausias COVID-19 sergamumas ir mirštamumas, tenkantis šimtui tūkst. gyventojų. **Kartu su Jumis dirbame mažindami COVID-19 pasekmes Lietuvos ekonomikai ir socialiniam gyvenimui. Mes remiamės pasaulio ekonomistų rekomendacijomis, diegiame priemones, kurios skatina vartojimą ir užtikrina Lietuvos žmonių stabilų gyvenimą. Skirtos vienkartinės 200 eurų išmokos senjorams, taip pat, siekiant padėti šeimoms – nuo 120 iki 200 eurų vienkartinės išmokos šalies vaikams.**

Mes remiame mūsų Vyriausybės parengtą „**Ateities ekonomikos DNR**“ planą. Jis leis išlaikyti darbo vietas, palaikyti ekonomiką ir esminį jos variklį – vartojimą, bei leis daryti ilgalaikes investicijas, kad būtų užtikrintas ekonomikos tvarumas.

LIETUVOS VALSTIEČIŲ
IR ŽALIŲJŲ SĄJUNGA

ESAME PASIRUOŠĘ TĘSTI DARBUS! DĖKOJAME UŽ PASITIKĖJIMĄ!

www.lvzs.lt

Nuotr. autoriai: T. Andrijauskas, R. Baškienė, N. Brazauskas, E. Elijošius, S. Jonkutė, V. Lebedis, G. Markūnaitė, L. Nekrašas, A. Padora, R. Praninskienė, R. Stonkutė, R. Žadeikytė, Z. Ripinskis, O. Posaškova, R. Virbalienė, V. Zaksas, iš asm. S. Tumėno ir iš LRS kanceliarijos archyvo.

Politinė reklama apmokėta iš Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos rinkimų sąskaitos.
Spausdino UAB „Šiaulių spaustuvė“. Užs. nr. 20-002. Tiražas 15 000 egz.